

ОПОВІДАННЯ

МІСІС БІКСБІ Й МАНТО ВІД ПОЛКОВНИКА

Америка — країна великих можливостей для жінок. Уже тепер їм належить тут близько вісімдесяти п'яти відсотків національного багатства. А незабаром вони матимуть усе. Розлучення стало для них вигідною справою: його легко влаштувати, і про нього неважко забути. Честолюбні жінки можуть виходити заміж і розлучатися стільки, скільки їм заманеться, і в такий спосіб збільшувати свої капітали до астрономічних розмірів. Смерть чоловіка винагороджує їх теж цілком пристойно, і тому деякі дами віддають перевагу саме цьому шляху. Вони знають: чекати доведеться недовго, бо перенапруження й перевантаження на роботі невдовзі вкоротять бідоласі віку, і він сконає за письмовим столом із пляшечкою стимулюючих таблеток в одній руці та коробочкою заспокійливих у другій.

Проте молодих американців уже протягом кількох поколінь аж ніяк не лякають ці жахливі розлучення та смерті. Навпаки, чим більше стає розлучень, тим радніше вони беруть шлюб. Паруються, мов миші, ще й не досягнувши статевої зрілості, і багато з них уже в тридцять шість років утримують щонайменше двох колишніх дружин. Щоб ці жінки мали змогу жити так, як звикли, чоловіки мусять працювати, мов раби, ким вони, власне, і є. Та коли вони нарешті передчасно стають людьми середнього віку, у їхні душі помалу закрадається розчарування й страх, і тоді вечорами такі чоловіки збираються невеликими гуртами по клубах та барах, п'ють віски, ковтають таблетки і намагаються розважити один одного всілякими історіями.

Ці історії схожі між собою, мов близнята. У кожній неодмінно три головні дійові особи: чоловік, дружина і підлий негідник. Чоловік — порядна, щира людина, що працює, не шкодуючи сил. Жінка — хитра, брехлива й розпутна. І завжди в неї якісь темні справи з тим негідником. А чоловік такий простодушний, що ні в чому її і не підозрює. У чоловіка все складається кепсько. Чи дізнається колись бідолаха правду? Чи, може, довіку залишиться рогоносцем? Мабуть, так воно й буде. Але стривайте! Несподівано чоловік робить блискучий маневр і обертає зброю дружини проти неї самої. Дружина ошелешена, приголомшена, викрита, знищена. Слухачі в барі тихенько сміються, трохи розражені цими баєчками.

Таких незвичайних історій-марень, які вигадані бідолашними чоловіками і в яких бажане видається за справжнє, на світі багато. Та більшість із них надто безглузді, щоб їх переказувати, й надто непристойні, щоб їх записувати. І все ж таки одна з них здається кращою від решти — може, тому, що вона правдива. Ця історія надзвичайно популярна серед чоловіків, які двічі або тричі зазнали невдачі й тепер шукають утіхи. І якщо ви один із них і досі не чули цієї історії,

вона може вам сподобатися. Історія називається «Місіс Біксбі й манто від Полковника», і розповідають її десь так.

Містер і місіс Біксбі мешкали в невеличкій квартирі у Нью-Йорку. Містер Біксбі був зубний лікар і заробляв не дуже багато. Місіс Біксбі була тіліста, енергійна жінка з вологими вустами. Раз на місяць, завжди у п'ятницю, вона сідала пополудні на Пенсільванському вокзалі у поїзд і їхала до Балтімора в гості до своєї старенької тітки. Місіс Біксбі гостювала в тітці одну ніч, а другого дня поверталася до Нью-Йорка — так, щоб іще встигнути приготувати чоловікові вечерю. Містер Біксбі нічого не мав проти. Він знав, що тітка Мод справді живе у Балтіморі, що дружина дуже любить ту літню жінку, і було б, звісно, нерозважливо позбавляти обох утіхи бачитися раз на місяць.

— Якщо тільки ти не вимагатимеш, щоб я їздив з тобою, — сказав містер Біксбі на самому початку.

— Звичайно, ні, любий, — відповіла тоді місіс Біксбі. — Зрештою, це ж не твоя тітка, а моя.

На цьому вони й погодились.

Та, як виявилось, тітка була тільки зручним алібі для місіс Біксбі. Всі її поїздки були хитро пов'язані з отим негідником — одним джентльменом, відомим як Полковник, і наша героїня більшу частину часу проводила не в Балтіморі, а в товаристві цього мерзотника. Полковник був неймовірно багатий. Він мав чудовий будинок на околиці міста. Його не обтяжували ні дружина, ні діти, з ним жили лише кілька вірних слуг, які вміли тримати язика за зубами. А коли не було місіс Біксбі, він розважався верховою їздою та полюванням на лисиць.

З року в рік цей приємний зв'язок між місіс Біксбі та Полковником тривав гладесенько-рівнесенько. Вони зустрічалися так рідко (як подумати, то дванадцять разів на рік — це зовсім не багато), що можливості надокучити одне одному було мало чи й узагалі не було. Навпаки, від довгого чекання серця їхні полум'яніли ще дужче, і кожне нове побачення викликало в обох глибокий захват.

— Ого-го! — кричав щоразу Полковник, зустрічаючи її на вокзалі своїм величезним автомобілем. — Кохана, я майже забув, яка ти чарівна. Ідмо швидше до нашого гніздечка!

Так тривало вісім років.

Напередодні різдвa місіс Біксбі стояла на пероні вокзалу в Балтіморі й чекала поїзда, щоб повернутися до Нью-Йорка. Цей її приїзд, який щойно закінчився, був особливо приємний, і настрої вона мала піднесений. Сказати правду, зустрічі з Полковником завжди діяли на неї якнайкраще. Цей чоловік умів дати їй відчуття повні, що вона натура витончена, жінка незвичайна, на диво гарна й чарівна. Як усе це було не схоже на те, що вона мала вдома! Її чоловік-дантист так ніколи й не спромігся дати їй відчуття себе чимось іншим, крім пацієнтки, яка постійно сидить у передпокої, мовчазна, серед журналів, і яку тепер рідко запрошують — коли взагалі запрошують — до кабінету, де б до неї вишукано, неквапно доторкалися оті чисті рожеві руки.

— Полковник наказав мені передати вам оце, — почула вона голос поруч.

Місіс Біксбі обернулася і побачила Уїлкінса, Полковникового конюха, маленького, худорлявого карлика з сірою шкірою, який тицьнув їй у руки велику пласку коробку з картону.

— О боже! — свхильовано вигукнула вона. — Матінко моя, яка величезна коробка! Що це, Уїлкінсе? А лист є? Полковник мені щось написав?

— Листа немає, — відповів конюх і пішов геть.

Як тільки місіс Біксбі сіла у вагон, вона відразу пішла до туалету, прихопивши з собою коробку. Як же це цікаво! Подарунок від Полковника на різдво! Вона почала розв'язувати стрічку.

— Б'юся об заклад, це сукня, — промовила вона вголос. — А може, й дві. Чи якась білізна — скажімо, гарнітур. Я не дивитимусь. Тільки помацаю і спробую відгадати, що тут. Навіть спробую уявити собі, яке воно на вигляд і який має колір. І скільки коштує.

Місіс Біксбі міцно замружила очі й повільно підняла кришку. Потім стромила одну руку до коробки. Зверху лежав тоненький цигарковий папір; він зашелестів у неї під пальцями. Поверх паперу був ще конверт чи якась картка. Місіс Біксбі не звернула на це уваги й просунула пальці, мов шупальці, під папір.

— О господи! — скрикнула вона раптом. — Не може бути!

Місіс Біксбі широко розплющила очі й уп'ялася поглядом у манто. Потім схопила його і витягла з коробки. Густе хутро приємно зашурхотіло, звільняючись від тоненького цигаркового паперу, і коли місіс Біксбі підняла манто й побачила його на всю довжину, у неї перехопило дух — таке воно було гарне.

Доти вона ніколи не бачила такої норки. Адже це норка, правда? Ну звісно, норка. Але якого дивовижного кольору! Хутро було майже чорне. Та коли вона піднесла манто ближче до вікна, то побачила, що хутро має ще й синій відтінок, густий і глибокий, мов кобальт. Місіс Біксбі швидко позирнула на ярлик. На ньому тільки стояло: «Дика лабрадорська норка». Більше там нічого не було, жодного натяку на те, де манто куплено або що. Та це, сказала собі місіс Біксбі, мабуть, справа рук Полковника. Хитрий старий лис зробив усе, щоб замести сліди. Молодець! Однак скільки ж воно справді коштує? Місіс Біксбі навіть не зважилася подумати про це. Чотири, п'ять, шість тисяч доларів? Може, й більше.

Вона не могла відвести від хутра очей. Де вже там чекати, треба негайно його приміряти! Місіс Біксбі швиденько скинула своє звичайне червоне пальто. Від хвилювання вона дихала часто й важко, очі її були широко розплющені. Господи, яке ж чарівне хутро на дотик! А ці широченні рукава з розкішними манжетами! Хто ж то їй якось сказав, що рукава шийють із шкурок самиць, а решту манто — із шкірок самців? Хтось їй про це розповідав. Здається, Джоун Рутфілд. Хоча звідки Джоун може щось знати про норку? Місіс Біксбі цього собі просто не уявляла.

Просторе чорне манто облягло її, немов друга шкіра. Господи! Її охопило не знане досі почуття. Місіс Біксбі подивилася на себе в дзеркало. Це було просто фантастично! Вона раптом стала зовсім іншою людиною і мала тепер вигляд багатой, розкішної, повитої якимсь сліпучим сяйвом жінки. А якою сильною вона враз відчувала себе! У такому манто можна зайти куди завгодно, і всі бігатимуть навколо тебе, мов цуцики. Усе це було так чудово, що словами годі й переказати!

Місіс Біксбі взяла конверт, який і досі лежав у коробці, й розпечатала його. То був лист від Полковника.

«Якось ти мимохідь кинула, що любиш норку, і я оцю для тебе купив. Мені сказали, що це добра норка. Прийми її від мене разом із найщирішими побажаннями. Це — мій дарунок тобі на прощання. З особистих причин я більше не зможу зустрічатися з тобою. Прощай, і хай тобі щастить».

От тобі й маєш!

Подумати тільки!

Як грім серед ясного неба, і саме тоді, коли вона почувала себе такою щасливою...

Полковника більше нема.

Який удар!

Їй так його бракуватиме...

Місіс Біксбі задумливо гладила чарівне темне хутро.

Не знаєш, де знайдеш, де втратиш.

Вона всміхнулася й згорнула листа, збираючись порвати його й викинути у вікно. Та раптом помітила, що на звороті щось написано.

«Р. S. А людям скажи, що манто подарувала тобі на різдво твоя мила, щедра тітонька».

Вуста місіс Біксбі, що саме всміхалися трохи дурнуватою усмішкою, вмить міцно стулилися, немовби були з гуми.

— Та він, мабуть, з глузду з'їхав! — вигукнула вона. — У тітки Мод таких грошей немає. Вона не може подарувати мені це манто!

Але якщо його подарувала не тітка Мод, тоді хто ж?

О господи! Захопившись манто й приміряючи його, вона зовсім випустила з уваги цю надзвичайно важливу деталь.

Через години дві вона буде в Нью-Йорку. Ще десять хвилин — і вона вдома, а там її чекає чоловік. Та навіть така людина, як Сіріл, що все життя скніє у похмурому світі кореневих каналів, подвійних різців та карієсу, не змовчить, коли його дружина раптом повернеться додому в норковому манто вартістю шість тисяч доларів.

«А знаєш що, — сказала вона до себе, — я думаю, той клятий Полковник зробив це навмисне, аби помучити мене. Йому добре відомо, що тітка Мод не має грошей на таке манто. Він знає, що я не зможу залишити його собі».

Та вже сама думка про те, що доведеться розлучитись із манто, була для місіс Біксбі нестерпна.

— Я повинна мати це манто! — промовила вона вголос. — Я повинна мати це манто! Я повинна мати це манто!

«Дуже добре, любя. Ти матимеш це манто. Тільки без паніки. Посидь, угамуйся й подумай. Ти ж бо розумна жінка, хіба не так? Адже досі ти дурила його. Ти добре знаєш, що цей чоловік ніколи нічого не бачив далі від свого носа. Отож посидь і спокійно поміркуй. Часу в тебе вистаєсть...»

Через дві з половиною години місіс Біксбі вийшла з вагона на Пенсільвансь-

кому вокзали і швидко рушила з перону. На ній знову було її червоне пальто, картонну коробку вона несла в руках. Місіс Біксбі відразу ж підкликала таксі.

— Чи немає тут поблизу ломбарду, який ще не зачинено? — звернулася вона до водія.

Чоловік за кермом звів брови й весело позирнув на неї.

— Скільки завгодно на Шостій авеню, — відповів він.

— Тоді зупиніться біля першого-ліпшого, гаразд?

Місіс Біксбі сіла в машину, і вони поїхали.

Невдовзі водій зупинився біля ломбарду, над дверима якого висіли три мідні кулі.

— Будь ласка, зачекайте на мене, — сказала місіс Біксбі й зайшла до ломбарду.

На прилавку величезний кіт їв із маленького білого блюдечка риб'ячі голови. Він подивився блискучими жовтими очима на місіс Біксбі, потім відвернувся і знов узявся до риби. Місіс Біксбі стала біля прилавка, якомога далі від кота, чекаючи, поки хтось до неї вийде, а тим часом розглядала годинники, пряжки до взуття, емальові брошки, старі біноклі, розбиті окуляри, штучні зуби. «Чому люди завжди заставляють зуби?» — подумала вона.

— Слухаю, — сказав власник ломбарду, з'явившись із темного закутка.

— О, добрий вечір! — промовила місіс Біксбі й заходилася розв'язувати стрічку на коробці.

Хазяїн підійшов до кота й почав гладити його, а кіт і далі їв риб'ячі голови.

— І треба ж такому статися, — зітхнула місіс Біксбі. — Поїхала з дому й загубила гаманця, а сьогодні субота, і всі банки зачинені аж до понеділка, а мені конче потрібні гроші на вихідні. Це дуже дороге манто, але мені багато не треба. Я хочу взяти лише стільки, щоб мені вистачило до понеділка. А в понеділок я прийду й викуплю його.

Чоловік стояв і нічого не казав. Та коли місіс Біксбі дістала манто й кинула його на прилавок, він вражено звів брови, облишив гладити кота і підійшов ближче. Потім узяв манто в руки й почав уважно розглядати його.

— Якби я мала годинника чи каблучку, — промовила місіс Біксбі, — я б заставила їх. Але річ у тому, що, крім цього манто, в мене більше нічого немає. — Вона простягла руки, щоб хазяїн пересвідчився, що це справді так.

— Як новеньке, — промовив чоловік, торкнувшись м'якого хутра.

— Ну звісно. Воно й справді нове. Але я ж кажу, мені потрібно лише стільки грошей, щоб вистачило до понеділка. П'ятдесят доларів, можна?

— Я дам вам п'ятдесят доларів.

— Манто коштує у сто разів більше, але я знаю, воно буде тут у вас надійно збережене, поки я прийду по нього.

Хазяїн підійшов до шафи, взяв квитанцію і поклав її на прилавок. Квитанція скидалася на ярлик, що його звичайно чіпляють у дорозі до валізи, — вона мала такий самий розмір та форму й була з такого самого цупкого паперу. Але якраз посередині йшла перфорація, і квитанцію можна було перегнути рівно навпіл.

— Прізвище? — запитав чоловік.

— Це записувати не треба. І адресу теж.

Місіс Біксбі побачила, що власник ломбарду перестав писати, і кінчик пера застиг над квитанцією.

— Адаже вам не конче записувати прізвище та адресу?

Чоловік знизав плечима, похитав головою, і перо опустилося на наступний рядок.

— Мені цього не хотілося б, — пояснила місіс Біксбі. — З особистих причин.

— Тоді глядіть, щоб не загубили квитанцію!

— Не загублю.

— Ви ж розумієте, той, у кого вона опиниться, може прийти й викупити заставлену річ.

— Так, я знаю.

— За самим номером.

— Я знаю.

— Що ви хочете, щоб я написав у графі «Назва речі»?

— Дякую, але там теж нічого не треба писати. Немає потреби. Тільки проставте суму, яку я беру.

Кінчик пера знов нерішуче застиг над рядком поруч із словами «Назва речі».

— Гадаю, все ж таки треба назвати річ. Це завжди допомагає в тому разі, коли хочуть перепродати квитанцію. Хтозна, може, й у вас виникне бажання продати її.

— Я не маю наміру її продавати.
— А може, й матимете. Багато хто так робить.
— Слухайте, — сказала місіс Біксбі, — я не банкрутка, якщо ви натякаєте на це. Я загубила свого гаманця, тільки й того. Ви що, не розумієте?

— Тоді хай буде по-вашому, — сказав чоловік. — Зрештою, це ваше манто. Цієї миті в місіс Біксбі промайнула неприємна думка.
— Ви мені ось що скажіть, — промовила вона. — Якщо в моїй квитанції не буде зазначено речі, то чи можу я бути певна, що ви повернете мені моє манто, а не щось інше, коли я прийду викупляти його?

— У книзі буде записано, що це за річ.
— Я розумію, але все, що в мене є, — це номер. Отож ви справді можете повернути мені що вам заманеться, будь-яке лахміття. Хіба не так?

— То ви хочете, щоб я вказав назву речі, чи ні? — спитав власник ломбарду.
— Ні, — відповіла місіс Біксбі. — Я вам вірю.

Чоловік написав у графі «Вартість» на обох половинках квитанції слово «П'ятдесят», потім розірвав квитанцію вздовж перфорації і віддав місіс Біксбі через прилавок нижню половинку. Тоді видобув з кишені піджака гаманець і відлічив п'ять десятидоларових купюр.

— Я беру три відсотки на місяць, — сказав він.

— Добре. Дякую вам. Прошу вас, наглядайте за ним.

Чоловік кивнув головою, але промовчав.

— Покласти його знов до коробки?

— Ні, — відповів хазяїн.

Місіс Біксбі вийшла на вулицю, де її чекало таксі. Через десять хвилин вона була вдома.

— Любий, — промовила вона, нахилиючись і цілуючи чоловіка, — ти скучив за мною?

Сіріл Біксбі відклав вечірню газету й подивився на годинника в себе на руці.

— Вже дванадцять хвилин на сьому, — сказав він. — Ти трохи спізнилася, чи не так?

— Я знаю. Винна ота клята залізниця. Тітка Мод, як завжди, вітає тебе. Мені страшенно хочеться випити. А тобі?

Містер Біксбі ретельно згорнув газету й поклав її на бильце крісла. Потім підвівся і пішов до серванта. Місіс Біксбі так само стояла посеред кімнати, стягувала рукавички й пильно дивилася на чоловіка, міркуючи про те, скільки ще їй треба чекати. Містер Біксбі, повернувшись до неї спиною, нахилився трохи вперед і наливав джин. Він зазирив у самісіньку високу склянку, так наче то був пацієнтів рот.

Дивно, але яким маленьким він завжди здавався їй проти Полковника! Полковник був велет, зарослий щетиною, і від нього, коли підійти ближче, завжди трохи пахло редькою. А цей був невеличкий, чистенький, сухорлявий, і від нього взагалі не пахло нічим, крім м'ятних таблеток — він смоктав їх постійно для того, щоб пацієнтам був приємний його віддих.

— Поглянь, що я придбав, — сказав містер Біксбі, показуючи дружині склянку з поділками. — Тепер можу відміряти вермут з точністю до міліграма.

— Як це зручно, любий!

«Треба таки примусити його змінити манеру одягатися, — сказала місіс Біксбі сама до себе. — У нього такі чудернацькі костюми, що просто слів немає». Був час, коли їй дуже подобалися оті піджаки а ля король Едвард — на шість гудзиків і з високими вилогами, але тепер вони здавались їй просто-таки недоладними. Так само як і вузьенькі штани «в дудочку». Треба мати якесь незвичайне обличчя, щоб носити такий одяг, принаймні не таке, як у Сіріла. В нього обличчя було видовжене, худорляве, з тонким носом і трохи випнутою щелепою. Це обличчя на тлі обліплого старомодного костюма нагадувало карикатурне зображення Сема Уеллера¹. А сам Сіріл, мабуть, гадав, що все те йому дуже личить. В усякому разі, у себе в кабінеті він незмінно зустрічав пацієнток у розстебнутому халаті — щоб вони мали змогу роздивитись оте його химерне вбрання. І все це, певно, тільки для того, щоб у такий безглуздий спосіб створити в них враження, ніби він — справжній чоловік. Та місіс Біксбі знала його краще. Усе оте крикливе вбрання було не що інше, як облуда. Замилування очей. Чоловік нагадував їй пристаркуватого павича, у хвості якого залишилися тільки половина пір'я і який з бундючним виглядом походить лужком. Або ж таку собі пустопорожню кульбабу. Її не треба запилювати, щоб у неї зав'язалося насіння, всі її яскраві жовті пелюстки — просто марнотратство, похвалення, маскарад. Як її називають

¹ Персонаж роману Ч. Діккенса «Записки Піквікського клубу».

ботаніки? Безстатева. Кульбаба безстатева. Так само, як і літній розплід водяної блохи. Це майже як у Льюїса Керролла, подумала місіс Біксбі, — водяні блохи, кульбаби й дантисти.

— Дякую, любий, — сказала вона, беручи в нього мартіні і влаштовуючись на канапі. Сумочка лежала в неї на колінах. — А що робив ти вчора ввечері?

— Я трохи затримався на роботі, зробив кілька пломб. А потім виписував рахунки.

— Слухай, Сірїле, по-моєму, пора вже передати такі дрібниці комусь іншому. У тебе є важливіші справи. Чому ти не доручив пломби технікові?

— Вважаю за краще робити це самому. Я дуже пишаюся своїми пломбами.

— Я знаю, любий, і теж гадаю, що вони просто чудові. Це найкращі пломби у світі! Але я не хочу, щоб ти так виснажувався. А чому рахунки не виписує ота Палтіні? Хіба це не її обов'язок?

— Вона й виписує. Але спочатку я повинен зазначити суми. Вона ж не знає, хто багатий, а хто ні.

— А мартіні чудовий, — промовила місіс Біксбі і поставила келих на столик поруч. — Просто-таки чудовий! — Вона відкрила сумку й дістала хусточку, немовби збираючись висякатися. — О, поглянь! — вигукнула вона, побачивши квитанцію. — Я зовсім забула тобі показати! Щойно я знайшла на сидінні в таксі ось це. Тут стоїть номер, і я подумала, може, це лотерейний квиток або щось таке, і взяла собі.

Вона простягла чоловікові цупкий папірець. Містер Біксбі взяв його двома пальцями й почав уважно розглядати з усіх боків, ніби то був хворий зуб.

— Ти знаєш, що це таке? — спитав він неквапно.

— Ні, любий, не знаю.

— Це — заставна квитанція з ломбарду.

— Що?

— Квитанція з ломбарду. Ось назва й адреса ломбарду, десь на Шостій авеню.

— Ох, любий, я така розчарована! Я ж сподівалася, що це квиток якоїсь лотереї.

— Не бачу причин для розчарування, — відповів Сірїл Біксбі. — Усе це, щоб ти знала, може бути досить цікаво.

— А чому це може бути цікаво, любий?

Містер Біксбі почав пояснювати, що можна зробити з ломбардною квитанцією. Кожен, у кого є така квитанція, сказав він, має право викупити заставлену річ. Місіс Біксбі терпляче слухала, поки чоловік скінчить свою лекцію.

— То ти гадаєш, що варто піти в ломбард? — спитала вона.

— Я гадаю, варто піти й подивитися, що то за річ. Поглянь, тут написано: «П'ятдесят доларів». Знаєш, що це означає?

— Ні, любий. А що воно означає?

— Це означає, що заставлена річ, без сумніву, досить дорога.

— Думаєш, вона варта п'ятдесяти доларів?

— Скоріше п'ятисот доларів.

— П'ятисот доларів?!

— Невже ти не розумієш? — сказав він. — Ломбардник ніколи не дає більше однієї десятої справжньої вартості речі.

— Боже ти мій! Я вперше про це чую.

— Є ще багато такого, про що ти ніколи не чула, моя любя. А тепер послухай мене. Оскільки на квитанції немає ні прізвища, ні адреси власника...

— Але ж там є хоч щось таке, що вказувало б, кому належить річ?

— Анічогісінько! Люди часто так роблять. Щоб ніхто не дізнався, що вони були в ломбарді. Вони соромляться цього.

— То ти вважаєш, ми можемо залишити її собі?

— Звичайно, можемо. Тепер це *наша* квитанція.

— Ти маєш на увазі, моя квитанція, — рішуче промовила місіс Біксбі. — Її знайшла я.

— Люба моя дівчинко, яке це має значення? Головне, тепер ми можемо коли завгодно піти й викупити ту річ. Усього за п'ятдесят доларів. Ну що ти на це скажеш?

— Ой, як цікаво! — вигукнула місіс Біксбі. — Ми ж навіть не знаємо, що там за річ! І це просто захопливо! Там може бути *що завгодно*, хіба ні, Сірїле? Що завгодно!

— Це правда. Хоч я майже певен: там або каблучка, або годинник.

— От якби там виявився справжній скарб! Це було б чудово, еге? Щось давнє, скажімо, якась антична ваза чи римська скульптура...

— Люба, важко сказати, що там. Треба трохи зачекати, і ми про все дізнаємось.

— Як на мене, це просто чудово! Дай мені квитанцію, і в понеділок я з самого ранку побіжу туди й довідаюся, що там!

— Гадаю, це краще зробити мені.

— Ні-ні! — вигукнула місіс Біксбі. — Дозволь зробити це мені!

— Ні. Я зайду туди по дорозі на роботу.

— Але ж це моя квитанція! *Благаю тебе, Сіріле, дозволь піти мені!* Чому ти хочеш позбавити мене цієї втіхи?

— Ти не знаєш тих ломбардників, моя любя. Він тебе ще обдурить.

— Не обдурить, слово честі, не обдурить. Дай мені квитанцію, прошу тебе!

— До того ж треба мати з собою п'ятдесят доларів, — промовив містер Біксбі, всміхаючись. — Ти повинна заплатити п'ятдесят доларів, і аж тоді одержиш ту річ.

— А я маю, — сказала місіс Біксбі. — Атож, маю.

— Якщо ти не проти, мені б не хотілося, щоб ти втручалася в цю справу.

— Але ж це я знайшла квитанцію, Сіріле? Вона моя. Хай там що в ломбарді, а воно моє, чи не так?

— Звичайно, твоє, любя. Нема чого так хвилюватися.

— А я й не хвилююсь. Я тільки трохи збуджена, ото й усе.

— Я бачу, тобі й на думку не спадає, що там може бути щось суто чоловіче: кишеньковий годинник, скажімо, чи запонки. Ти ж бо знаєш, до ломбарду ходять не тільки жінки.

— Тоді я подарую ту річ тобі на різдво, — промовила місіс Біксбі великодушно. — Я буду дуже рада. Та якщо та річ жіноча, я візьму її собі. Домовились?

— Так буде чесно. А чому б тобі не піти до ломбарду разом зі мною?

Місіс Біксбі вже хотіла була дати згоду, але вчасно схаменулася. Адже тоді хазяїн ломбарду зустрів би її при чоловікові як давню клієнтку.

— Ні, — відповіла вона нарешті. — Я не піду. Знаєш, цікавіше буде, коли я залишуся вдома й чекатиму. О, я так сподіваюся, що там не виявиться якась зовсім не потрібна жодному з нас річ!

— Маєш рацію, — промовив містер Біксбі. — Якщо я побачу, що вона не варта п'ятдесяти доларів, я її й не братиму.

— Але ж ти казав, нібито вона буде варта і п'ятисот!

— Я цілком певен цього. Не турбуйся.

— Ох, Сіріле! Я, мабуть, не дочекаюся! Правда ж, усе це цікаво?

— Дуже цікаво, — відповів містер Біксбі, ховаючи квитанцію до жилетної кишені. — Безсумнівно.

Нарешті настав понеділок, і після сніданку місіс Біксбі провела чоловіка до дверей і допомогла йому надягти пальто.

— Не перепрацьовуйся, любий, — сказала вона.

— Гаразд, не буду.

— Додому прийдеш о шостій?

— Думаю, що так.

— А ти матимеш час зайти до ломбарду? — спитала місіс Біксбі.

— Боже, я геть забув про це! Я візьму таксі й поїду туди негайно. Мені ж по дорозі.

— А ти часом не загубив квитанцію?

— Сподіваюся, що ні. — І він помацав жилетну кишеню. — Ні, на місці.

— А грошей у тебе вистачить?

— Вистачить.

— Любий, — мовила місіс Біксбі, стоячи поруч із чоловіком і поправляючи йому краватку, яка й так була зав'язана бездоганно, — якщо там виявиться щось дуже гарне, і воно, на твою думку, мені сподобається, обіцяй зателефонувати, тільки-но прийдеш на роботу.

— Коли ти так хочеш, обіцяю.

— Знаєш, я чомусь маю надію, що та річ більше підійде тобі. Я навіть хочу, щоб вона була для тебе, а не для мене.

— Ти дуже великодушна, любя. Але я вже мушу бігти.

Десь через годину озвався телефон, і місіс Біксбі кинулася до нього через усю кімнату так швидко, що встигла взяти трубку, перше ніж відлунав перший дзвінок.

— Я одержав! — сказав він.

— Справді, Сіріле?! Що ж там? Щось путяще?

— Путяще! — вигукнув він. — Просто фантастичне! Сама зрозумієш, коли побачиш! Боюся, що ти знепритомнієш!

— Любий, що там? Кажі скоріше!
— Тобі по-справжньому пощастило.
— Виходить, та річ для мене?
— Ну звісно, для тебе. Хоча, чорт забирай, я ніяк не второпаю, чому її заставили всього за п'ятдесят доларів. Це зробив, мабуть, якийсь божевільний.
— Сіріле! Не примушуй мене стільки хвилюватися! Я більше не можу чекати!
— Ти збожеволієш, коли побачиш.
— Що ж це?
— Відгадай!

Місіс Біксбі помовчала. «Обережно, — сказала вона собі. — Тепер треба бути дуже обережною».

— Перлове намисто, — промовила вона.
— Не вгадала!
— Кольє з діамантами.
— Навіть не «тепло». Я підкажу. Це щось із одягу.
— Щось із одягу? Мабуть, сукня?
— Ні, не сукня, — відповів містер Біксбі й зайшовся сміхом.
— І не соромно тобі, Сіріле! Чому ти не хочеш мені сказати?
— Тому що я хочу зробити тобі сюрприз. Я принесу його ввечері додому.
— І не думай про це! — вигукнула вона. — Я зараз же приїду до тебе й заберу його!

— Мені б не хотілося, щоб ти це робила.
— Не кажи дурниць, любий! Чому б мені не приїхати?
— Я вкрай заклопотаний. Ти поламаєш увесь мій ранковий графік. Я вже й так відстаю на півгодини.

— Тоді я приїду в обід. Гаразд?
— Я сьогодні не робитиму обідньої перерви. А втім, приїжджай о пів на другу. Я тим часом перехоплю якогось бутерброда. Ну, бувай.

Рівно о пів на другу місіс Біксбі приїхала до чоловіка й натисла кнопку біля дверей. Містер Біксбі відчинив їй сам. На ньому був, як завжди, білий халат.

— Ох, Сіріле, я так хвилююсь!

— Так воно й має бути! А знаєш, ти народилася в сорочці.

Він провів її коридором до свого кабінету.

— Можете йти на обід, міс Палтіні, — промовив містер Біксбі до медсестри, що складала у стерилізатор інструменти. — Зробіте це, як повернетесь. — Він зачекав, поки дівчина вийде, тоді підійшов до шафи, де звичайно тримав свій одяг, зупинився й показав на неї пальцем. — Воно там. Заплющ очі.

Місіс Біксбі зробила так, як їй сказали. Потім глибоко вдихнула й завмерла. Запала тиша, і місіс Біксбі почула, як рипнули дверцята, тоді її чоловік щось дістав із шафи, і пролунав ще один звук, шелесткий і ніжний.

— Готово. Розплющ очі!

— Я боюся, — промовила місіс Біксбі й засміялася.

— Ну ж бо, поглянь!

Нерішуче, по-дурному хихикаючи, вона трохи розплющила одне око, проте цього було досить, щоб побачити невиразну темну постать чоловіка. Він стояв перед нею в білому халаті й щось тримав у руці.

— Норка! — вигукнув він. — Справжня норка!

Почувши чарівне слово, місіс Біксбі швидко розплющила очі й водночас трохи подалася вперед, маючи намір схопити манто.

Але манто не було. Чоловік тримав лише невеличке, недоладне норкове боа.

— Ти тільки поглянь! — сказав містер Біксбі, вимахуючи хутром перед її очима.

Місіс Біксбі затулила рукою рота й поточилася назад. «Зараз я закричу, — подумала вона. — Йй-богу, закричу».

— Що з тобою, люба? Норка тобі не до вподоби? — Він перестав розмахувати боа й чекав, що вона скаже.

— Чого ж, — пробурмотіла місіс Біксбі. — Я... я... думаю... вона... чарівна... просто чарівна.

— Тобі просто дух забило, еге?

— Авжеж.

— Якість прекрасна, — сказав містер Біксбі. — І колір гарний. Ти знаєш, люба, я думаю, якби ти купувала цю норку в магазині, то заплатила б за неї доларів двісті, не менше. А може й усі триста.

— Звичайно, і сумніву немає.

Це були дві шкурки, дві вузьенькі, на вигляд ношені шкурки з голівками.

Замість очей у них блищали скляні намистини, а лапки безглуздо теліпалися; одне звірення тримало в зубах хвостик другого.

— Ану, приміряй, — мовив містер Біксбі.

Він нахилився, накинув їй на плечі боа, а тоді відійшов і замилювався.

— Прекрасно! Воно тобі дуже до лиця. Не кожна жінка має норку, моя люба.

— Так, це правда.

— Тільки не надягай його, коли йтимеш до магазинів. Бо там подумують, що ми мільйонери, й почнуть продавати нам усе утричі дорожче.

— Я пам'ятатиму про це, Сіріле.

— Боюся, що більше подарунків на різдво тобі не буде. П'ятдесят доларів — це багато більше, ніж я збирався витратити на них. — Містер Біксбі повернувся, ступив до умивальника й заходився мити руки. — Ну, а тепер біжи, люба, й гарненько десь пообідай. Я б і сам повів тебе куди-небудь, але мене чекає в передпокої старий Гормен із зламаним протезом.

Місіс Біксбі рушила до дверей.

«Я вб'ю того хазяїна ломбарду, — сказала вона собі. — Я зараз же піду туди, кину йому в обличчя це боа і якщо він не поверне моє манто, я вб'ю його».

— Я тобі казав, що сьогодні повернуся додому пізно? — спитав Сіріл Біксбі, миючи руки.

— Ні.

— Схоже на те, що я вирвуся звідси не раніше, як о пів на дев'яту. А може, й о дев'ятій.

— Гаразд. До побачення. — І місіс Біксбі вийшла, грюкнувши за собою дверима.

Саме в цю хвилину повз неї пропливала, поспішаючи на обід, міс Палтіні, медсестра-секретарка.

— Який чарівний сьогодні день! — промовила вона й усміхнулася осяйною усмішкою. Її підбори весело вистукували, за нею тяглася духмяна хмарка, і вся вона була схожа на королеву — на справжнісіньку королеву в своєму прекрасному норковому манто, яке Полковник подарував місіс Біксбі.

З англійської переклала Олена ПОМАНСЬКА